

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvezek, izimši nedelje in praznike, ter velja po počti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanih plačuje se od četristopne petst-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravljanju naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanih, t. j. vse administrativne stvari.

Resnico zavijajo!

"Slovenec" se nekaj časa sem zaletuje ob naše deželno gledališče, ter meni, da nam gledališče, prej kot ne zategadelj ker škofovi in duhovniki ne zahajajo k predstavam, niti potreba ni! Če pa že mora biti kazališče, naj ga plačajo "kavalirji". Dasi nam to pisarenje proti gledališču, in za gledališče že preseda, moramo vendar spregovoriti o ti zadavi. Nepremišljeno in hudobno je, če "Slovenec" trdi, da nam Slovencem gledališče treba ni. Dokazovati, da je ravno nam Slovencem potrebno in koristno, pač ni treba, posebno v tem času ne, ko vidimo, kako blagodejno vpliva ravnino naše gledališče na razvoj narodnega mišljenja, in ko skoraj pri vsaki predstavi opazujemo goste, ki pribajajo z deželi, ter se pri lepih slovenskih predstavah utrijejo v veri, da ni obupati nad našo milo slovenščino, ki še celo na gledališkem odru uspešno tekmuje s tujo nemščino. Gola in čista budobija pa je, če "Slovenec" pobožno zavija oči, ter piše, da se je deželno gledališče zgradilo s kmetskimi žulji, in da za slovensko inteligencijo ni "kavalirsko", da si pušča nepotrebno gledališče plačevati po bornih kmetsih. To je ravnino skrajna perfidnost, če se kakor pri drugih zadevah, tako tudi pri deželnem gledališču svoj pot trobi v rog, da kmet za gospodo vse plačuje, in da bi leta niti živeti ne mogla, ako bi kmet za njo ne šrtoval svojih grošev. Tako pisarenje je v toliko hvaležno, da kmetsko ljudstvo, ki razmer ne pozna in tudi ni v stanu, vsako stvar tako pravično pre soditi, kakor bi jo labko "Slovenčevi" uredniki presodili, končno vsako besedico, ki se čita v klerikalnem glasilu, vzame za pravo zlato, in to tembolj, ker naši kaplani še vedno po lečah reklamo napravljajo za vse časopise, koje tiska "Katoliška tiskarna". Človekoljub pa mora s celega srca obsojati, če se na tak frivolen način meče plamen antipatije in sovraštva mej nerazsodno maso, ter se hoče mej inteligencijo in našim kmetskim narodom zanetiti razdraženost, kakor je bila v navadi v tistih dobah, ko so kmetsje-tlačani sovražili gračinsko gospodo, ki je več ali manj od kmetskih grošev živila. Ali razmerje mej gračakom-tlačiteljem in kmetom-tlačnom pa se nikakor ne da primerjati z razmerjem mej sedanjem inteligencijo in kmetskim našim ljud-

stvom. In ravno to ljudstvo ne more se nikakor pritoževati, da je inteligencija, ki ima večino v našem deželnem zboru, zanemarjala koristi kmetskega naroda. Če se podere kje kak mostiček, in ga občina oblikrat za svoj demar agraditi note, če je treba vravnati ta alion potok, in če naj se popravi občinski pot, ki dostikrat še za najbolj udeleženo vas nima posebnega pomena — vselej se prosi dežela, da naj s svojega zdatno pripomore k dotični uspravi. Tukaj niti ne govorimo o deželnih cestah, o vodovodih, vodnjakih, o kmetskih šoli, o kmetski družbi, trtnicah, bikorejih in drugih jednakih zelo dragih pripravah, a vselej je naš deželni zbor imel odprto roko in skoraj prošnje ni bilo, ki je pribajala iz kmetskih krogov, da bi se ne bila uslužila! Zanimivo bi bilo — če se ne motimo, je posl. Šuklje že jedenkrat napravil računček, a kojega se je razvidelo, koliko je dala dežela za kmetske in koliko za inteligencijo! — če bi se pri tem pisarenju našega klerikalnega dnevnika z nova vsoj za zadnjih deset let sestavil skupaj račun o vseh svetab, koje je naš deželni zbor privolil za deželno-kulture in poljedelske namene. Potem bi se pokazalo, da je v resnici golo obrekovanje, če "Slovenec" piše, da je deželno gledališče sezidalo se za groše, ki so se vzeli našemu kmetu iz žepa. Pri tem naj se pomisli, da plačuje naša dežela vsega direktnega davka k večjem 1 000 000 gld. na leto, in da od tega davka naš kmet miti 600 000 gld. ne plača. Ker pa se deželni domeski pokrivajo več ali manj iz doklad na direktna davke, razvidno je, da je naša inteligencija, koji naši duhovniki tako grdo deželno gledališče predbacivajo, pri vsakemu podjetju, koje podpira dežela, skoraj z dvema tretjinama udeležena, tako da — če naj že rabimo izraz "Slovenčev" — res kavalirski postope nasproti kmetskemu narodu! Taka je resnica! Ali gospodje pri "Slovenčevi" ji ne bodo dali veljave, ker je sicer dobro poznajo, pa jim vendar ne kaže, odkriti to resnico kmetskemu ljudstvu, ker bi si potem sami sebi izvili iz rok najboljše agitacijske sredstvo. Našemu ljudstvu se pač ne more lažje ucepiti sovraštvo do slovenskih "liberalcev", nego s tem, da se mu laže, da ti "liberalci" zapravljajo deželni denar — ki je itak samo kmetski denar — za take nepotrebne in pregrešne zavode, kakor je Ljubljansko deželno gle-

dališče. In zategadelj pobija se to deželno gledališče, mej tem, ko se o različnih vodovodih — kateri bo na primera Ambroški vododvig, — vodnjakih, novih cestah, mostovih, občinskih potih nicesar ne zine!

Ti nepoštenosti nasproti se tolažimo s tem, da mora stranka, ki zavija resnico, ter skuša na tak način razbrzditi strast mej kmetskim ljudstvom, živeti v svesti, da ginejo njeni vplivi, ker bi drugače ne posegala po nepoštenih agitacijskih sredstvih, prav kakor bi se ravnala po načelu, da namen opravičuje vsako in tudi najgršje sredstvo. Pisarite torej, kolikor bolete proti našemu deželnemu gledališču, prepričali nas bodete s tem le še bolj, da je bil ta zavod prepotreben in za slovensko narodnost prekoristen, ker bi ga sicer ti Mahničevi dijački tako zelo ne sovražili!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 6. marca.

Spinčičeva aféra.

Poljski klub je imel včeraj zaupno sejo, v kateri je razpravljaj o Spinčičevi aféri. Ukrepi njegovi so tajni, a kaže se, da se izvenparlamentarna rešitev cele zadeve ni posrečila. Sinočna "Neue Freie Presse" pravi celo, da je morda Spinčič to nameval, da pa se je to izjavilovo ter da se ima danes vršiti razprava o tej aferi v plenumu. Povsem resnično to pač ni, kakor je video iz včerajnjega našega članka. "Wiener Allg. Zeitung" pravi, da se boji vlada, da bi se ta stvar s strani Mladočehov politično fruktificirala in da želi zato, da bi se izvenparlamentarno poravnala.

Volilna reforma.

"Vaterland" pravi z ozirom na vesti, da se je Hohenwartov klub že izrekel zoper načrt volilne reforme, da to ni resnično. Klub se o tem načrtu še ni posvetoval in konference mej ministerskim predsednikom in zaupnimi možmi kluba tudi še ni bilo, nego se bode vršila, kadar pride ministerski predsednik iz Budimpešte. Sele po tej konferenci pride stvar pred klub. — To je gotovo resnično, ni pa dokaz, da so klubovi člani zadovoljni z načrtom in da ga ne pozna. Gorenjeavstrijski klerikalci so v svojem glasilu natanko povedali, kaj imajo načrtu ugovarjati in če ostanejo pri tem, kar zatrjujejo sedaj, potem je vladni predlog mrtvo rojeno dete. Sicer pa bode treba še dolgo čakati, da pride vsa ta stvar na vrsto. "Kurjer Warszawski"

LISTEK.

Nedvēdov album.

(Album 12 pesmi za višji glas s spremeljevanjem klavirja, zložil Anton Nedvēd. Izdal in založil "Glasbena Matrica" v Ljubljani, 1893. Cena 1 gld. 50.)

(Konec.)

Ako sedaj z označenega, jedino pravega staljšča natančneje pregledujemo Nedvēdov "Album", priznati moramo pred vsem, da nekateri teh samospevov daleč prekašajo vse, kar se je do sedaj pri nas pojavilo v tej vrsti skladeb, in da bi pesmi, katerih so n. pr. "Ljubici", "Njega ni!" in "Pogled v nedolžno oko", prenesle tudi najstrožje merilo. Vse pesmi so dobro muzikaliske, vse se lahko pojč, vse so plemenitega čustva. Nekatere izmej prih so nekoliko sentimentalne — saj je vsa lirika, posebno ljubavna, z večino sentimentalna, in zato bi labko rekli, da pesmi le besedno podlago pristno izražajo — ali ta sentimentalnost ni nikjer toliko, da bi zradi nje smeli zavračati pesmi, zlasti ko nas v toliki meri odškodujejo prelepne melodije. Samo po sebi umljivo se pesmi ne smejo prednašati mehkužno-

sentimentalno, ampak treba jih je peti pristno liriski z odločnim poetičkim vnosom. Njih glavna moč tiči v melodiji in v tem, da sicer preprosto, toda baš zato neprisiljeno in zdravo muzikaliski izražajo poetičko podlago teksta. Nedvēd mojsterek razume vsako čustvo, vsako situacijo označevati s samo melodijo. Vse pesmi kažejo pravilno zloženje, jasne stavke in prirodno izvedeno modulacijo.

Da so pesmi priproste, zlasti v spremeljevanji, jih nikakor ne smemo šteti v zlo. Preprostost ni nikdar sama na sebi že slaba. V glasbi je prav tako kakor pri slikanju: od množine raznih barv izvestno ni nikdar zavisna lepota kake slike. In pesmi svojstvo je baš, da deluje s preprostimi sredstvi, v prvi vrsti z melodijo. Ko bi glasbeno slikanje v spremeljevanji mero prekorailo in celo ko bi se to slikanje dosezalo s komplikiranim aparatom v vseh podrobnostih, tedaj bi vse skupaj ne bilo več to, kar razumevamo pod besedo pesem, ampak trebalo bi že orkestra. Tem večje veljave so torej Nedvēdovi samospevi, ker brez mnogega slikanja v spremeljevanji s samo melodijo dosezajo jasno, mestoma celo plastično karakteriziranje vodilne misli in raznih sprememb v situaciji. — Da je pa skladba z lepo me-

lodijo kljubu preprostemu spremeljevanju vendar lahko visoke umetniške vrednosti, dokazujejo klasiki sami v premnogih slučajih, katerih bi se lahko navedlo na stotine. Seveda, da se pri takih pesmih pokaže vsa lepota poezije, treba je, da jih prednaša mojster pevec, ki jim z dobrim tolmačenjem vdihne življenje.

Male kvarne je zbirki neka zunanja slučajna okolčina, namreč razvrstitev, da so boljše pesmi zadaj, slabše spredaj. Kako lahko se pripeti, da kdo kmalu po začetku, ker mu ne ugaja, odloži knjigo, predvso je dospel do daljnih pesem, ki bi ga izvestno zadovoljile. Po našem mnenju so namreč najlepše štev. 12. "Pogled v nedolžno oko", št. 11. "Njega ni!" in št. 9. "Ljubici". To so pravi biseri mej slovenskimi samospevi in vsaka teh pesmi je zase velike samostalne vrednosti. Spregovorimo o teh nekoliko več!

"Pogled v nedolžno oko". Divna poezija veje iz besed te pesmi. Pesnik zre v oko nedolžnemu otroku. Ob pogledu v to oko se spomni svoje prošle mladosti, onih čarobnih let, ko bil mu v cvetji ves je svet. Ali ne sme, ne more več nazaj, zaklenjena so vrata. Pa če prav ne more več nazaj: ko gleda detetu v očesa, se zdi mu vsaj, da gleda v raj,

javlja, da je pogoj, da se prej rešijo novi davčni zakoni, potem šele pride volilna reforma na vrsto, češ da volilna reforma ne sme biti sestavljena na podlagi starih davčnih zakonov. Predno pridejo novi davčni zakoni v veljavo, mine vsaj jedno leto; razprave o načrtu volilne reforme pa se bodo tudi dve leti zavlačevali, tako, da se bo najbrž drž. zbor še le po preteku sedanje legislativne perijode volil na podlagi novega volilnega reda.

Proračunski odsek.

V zadnji seji proračunskega odseka se je razpravljalo o točki "vseučilišča". Poročalec Beer je povdorjal, da se je že več let sem postavljal v proračun znesek 600 gld. za lektorja slovenskega jezika in slovenske literature na Graškem vseučilišču, da pa se ta znesek ni porabil, ker ni bilo dobiti sposobnega učitelja. Ker je sedaj takša moč na razpolaganje, je predlagal, naj se v proračun zopet postavi dotednji znesek. Posl. Šuklje je ta predlog vzel z veseljem na znanje, povdorjač zajedno, da s tem še ni dovolj storjeno. Slovenci so jedini narod v Avstriji, katerih jezik se ne uči na vseučilišču. Predlagal je resolucijo, s katero se vlada pozivlje, naj na Graškem vseučilišči ustanovi profesuro za slovenski jezik in literaturo. O pravnih akademijah slovenskih, o slovenskih juridičnih predavanjih na Dunaju in v Gradci se ni spregovorila nobena beseda.

Vnjanje države.

Prememba v angleškem ministerstvu.

Gladstoneov odstop je gotova stvar. Kraljica je vzprejela njegovo demisijo in imenovala lorda Roseberryja ministarskim predsednikom. Ministerstvo unanjih del prevzame lord Kimberley, ostali ministri pa ostanejo vsi, samo Gladstoneov sin, Herbert Gladstone, vstopi kot novinec. Državni tajnik za Irsko ostane Morley in to je dokaz, da se ministerstvo ne misli izreči zoper home rule. Finančni minister Harcourt ostane na svojem mestu in prevzame vodstvo liberalne stranke v poslanski zboru. Predvčerajšnjim popoludne se je novo ministerstvo konstituiralo, te dni pa predstavi Roseberry nove ministre kraljici.

Anarhisti

V Bohemu uprizorili so anarhisti dinamitni atentat, ki je prouzročil veliko škodo. V Parizu je pol cija zasedila več anarhistov, katerih zveze z angleškimi anarhisti so jih bile znane. Izvršila je pri njih hišne preiskave in našla več pisem, iz katerih se je uverila, da so anarhisti nameravali te dni narediti nov atentat. V sled skrbne preiskave in s pomočjo angleške policije se je posrečilo dobiti tudi že pripravljene bombe. — Tudi na Češkem, in sicer v Mladi Boteslavu so anarhisti položili pred neko cerkev dinamitno bombo, ki pa na srečo ni eksplodirala.

Pisma iz Hrvatske.

V Zagrebu, 4. marca.

Kakor sem napovedal, razvila se je v našem saboru živabna razprava o pogodbi gledé svilogojsvta. Trajala je tri dni. Od opozicije so govorili: Jakšin, Folnegovič in Kumičić, z vladne strani pa: poročalec Jagić, dr. Pliverić, oddelni predstojnik Stanković in ban. Ugovori opozicije se niso nanašali samo na gospodarsko, nego tudi na pravno in na politično stran te pogodbe. Poročal sem že svoj čas o tej pogodbi, četudi bolj na kratko, in zato danes te stvari nečem ponavljati. Vsi kompetentni faktorji so bili proti pogodbi, pa vlast jo je vendar sklepla. Pri razpravi je bil posebno drastičen poslanec Kumičić, ki je s svojim sarkazmom in s svojim prestriženjem govorov postal za večino neki

flagellum. Dokazujoč, kako smo pod kuratelo Madjarov, rekel je banu, da je ta na svojem mestu le dokler to boče ministarski predsednik ogreski in da ga more ta odpustiti. Kadar hoče Ban je zmajal z glavo s prepričanjem človeka, ki sodi, da je bolj siguren od Wekerla, in rekel: "Misli" — ali na pol pota se je skesal in zadnji zlog — "te?" izrekel samo polglasno. To se ni zabeležilo, dasi je karakteristično.

Moj pravniki se sedaj pretresa vprašanje: Ali veže ta pogodba Hrvatsko in je li vlast, ki pride za sedanje, dolžna, držati se je? Vzlic vsemu dokazovanju dra. Pliverića mislio nepristrani pravniki, da ta pogodba ni pravoveljavna. To je tudi moje skromno prepričanje. V tem slučaju, mislim, je politični moment važnejši od ekonomičnega. Pomislite, da se naša vlast s to pogodbo odreče nadzorstvu nad tako važno stroko gospodarstva, kakor je svilogojsvstvo; pomislite, da bodo to delali uradniki, imenovani po madjarskem poljedelskem ministru, na hrvatskem teritoriju v avtonomnem poslu pod nadzorstvom madjarske vlade. Zaman je vse besedičenje dra. Pliverića. Razlaganje je tako jednostavno, kar pa je jednostavno, se ne sme komplikirati. Svilogojsvstvo je gospodarska stroka, ki spada pod javno upravo, in sicer mej notranja dela. Sedaj je izročeno ogerski vlasti — in s tem je premenjena pogodba. Ni pa premenjena potem, katerim se ima preminjati — namreč po regnikalnih deputacijah — in zato prememba ni pravno veljavna.

Tu se z neko radovednostjo pričakuje, kako se bodo obnašali ogerski drž. zbor, kadar pride na razpravo tisti paragraf zakonskega načrta o civilni poroki, kateri zmatra Hrvatsko za inozemstvo. Zaano je, da je Szapary že naznani popravek a tudi Kosuth je v svojem pismu na skrajno levico zavzel stališče, protivno tej določbi. Skrajna levica se bo brez dvoma po njem ravnala. Jaz bi se ne čudil, ako bi ogerski parlament to določbo premenil, ker je na Ogerskem tako popularno vse, kar je proti Hrvatski naperjeno. Ako se tudi to premeni, bodo res treba s svečoiskati nagodbeno določbo, katera še ni premenjena. Nagodba navaja vse zadeve, ki so Ogerski in Hrvatski skupne, in potem še pravi, da so avtonome vse tiste, ki niso navedene meje vkljupnimi. Državljanstvo ni meje vkljupnimi zadevami — glede njega obstoji celo specijalna določba, po kateri ima vkljupni parlament določiti načela, na temelju katerih se pridobi ali zgubi. Državljanstvo, pridobljeno v Hrvatski na temelju teh načel, je hrvatsko — na Ogerskem pa ogersko. Po nagodbi je Hrvatska političen narod, ki ima posebni svoj teritorij. Ali morete pojmiti političnega naroda na svojem posebnem teritoriju brez svojega državljanstva?

Sicer pa, verujte mi, ne bo dolgo in vprašanje o civilni ženitvi bo tudi pri nas na dnevnom redu. "Agramerica" je to vprašanje že sprožila, povdajajoč, da je treba urediti razmere glede tistih zakonov, katere bodo Hrvatje sklenili v Ogerski, zadevi doma ob zapreke.

Kakor vidite, obstoji nagodba samo za to, da se krši na škodo Hrvatske, pa vendar nam vladni pristaši propovedujejo: Delujte za združenje z Dalmacijo na temelju nagodbe, pa Vam bodo tudi mi pomagali. To je v ostalem samo izgovor, ker je nagodba nam vsem zaslonba, ali smešno bi bilo, če

tolikrat se ponavljajoči ljubavni roman mlade deklice, ki je trpko okusila prevaro ljubezni. Izraz skladbe pa nikakor ni mehkužno-sentimentalen, kakor bi kdo sodil, ampak resnost prevladuje v njej prav kakor tudi v besedah. Na tej pesmi se zlasti kaže, kako Nedvěd vsako, tudi najmanjšo spremembu v situaciji takt za takтом mojsterski karakterizuje. "Rože je na vrtu plela" recitativno-nežno označuje idilsko situacijo. "Pela pesmico glasno" kaže z živahnejšim postopanjem tonov v melodiji veselost njenega petja. Njena zadrega in zarudelost, ko "on" prihaja, je izražena v nemirnem povzdiganju melodije, njena sramežljivost pa zopet v padanju melodije. Besede: "Ko je stopil on pred njo", se dvakrat ponavljajo z vedno rastočo dinamiko nalik rastoči zadregi deklični. Njegov nagovor: "Daj mi cvetko, dete zalo", je poln najslajše ljubezni. Isto čustvo je izraženo v naslednjih besedah: "Kito cvetja mu je dala". Zdaj se kratko označuje otožnost deklice, ko se vidi zopet samo; a takoj sledi živahnejši ritem, oznanjajoč drugačno situacijo: "On po svetu šel od nje". — Tako bi se dalo do konca zasledovati, kako se melodija vseskozi oprijema teksta in kako plastično jasno označuje vsako najmanjšo spremeno situacijo.

Bi vse pogodbe, prisege in zagotovila opustili za jedino nagodbo. Pozivati se jedina na nagodbo, bi pomenilo priznavanje stanja, katero je nagodba ustvarila, priznavanje vsega nagodbene sistema, a kateri rodoljub more to storiti?

Veselilo Vas bodo slišati, da se v opoziciji deluje z najboljšim upanjem na jedinstven program, po katerem bi bila vsa opozicija jedna jedina stranka.

Domače stvari.

(Zaupnica posl. dru. Gregorec.) Iz Ljutomerja se nam piše: Tukajšnji župani in voliči poslali so svojemu državnemu poslancu č. g. dru. L. Gregorecu za njegovo odločno postopanje v državnem zboru itd zaupnico.

(Osebne vesti.) Poštni komisar dr. Hugo Micula premeščen je iz Zadra v Trst; poštami koncipisti v Trstu so imenovani: praktikanta K. Seitner in Fr. Vidmar iz Trsta, dr. Tb. Sweceny iz Prage in K. Czarda iz Prage.

(Slovensko gledališče.) Jutri je, kadar smo že omehili, benefična predstava neumornega in velezaslužnega kapelnika "Dramatičnega društva" g. prof. Frana Gerbiča. Ne dvomimo, da bodo tudi jutri gledališče razprodano, kakor je bilo pri vseh dosedanjih predstavah prekrasne "Prodane neveste". Saj pa marljivi beneficiant to tudi zasluži v polni meri.

(Koncert "Glasbene Matice.") "Glasbena Matica" priredi dne 12. in 14. marca v deželni redutni dvorani koncert pod vodstvom gospoda M. Hubada. Sodelujejo: gospodična Berta Leščinska, operna pevka slovenskega gledališča; gospod Češek Vašiček, operni pevec slovenskega gledališča; pevski zbor "Glasbene Matice"; drugi in tretji oddelek šolskih zborov "Glasbene Matice" in slavna godba c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijev, št. 27. Proizvajalo se bodo "Stvarjenje", oratorij v treh delih, zložil Jos. Haydn.

(Prvi redni občni zbor "Slov. planinskega društva") bodo — kakor smo že naznali — v četrtek dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni "pri Lloydu" na sv. Petra cesti z običajnim daevnim redom.

(Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani) priredi jutri v sredo 7. t. m. v salonu pivarne g. Hafnerja (sv. Petra cesta št. 47) društveni večer. Predavalata bodo gosp. E. Gangl ("Šola in svet") in gospod, kateri može biti imenovan ("Kaj je učitelj?"). K večeru so uljudno vabljeni vsi prijatelji društva.

(Kronski darovi družbi sv. Cirila in Metoda.) Uredništvo našega lista sta poslala: Iz Chicaga g. Ivan Grilec 2 kroni 75 vin, nabrame v društvu "Tarok". — Vesela družba "pri Zelenem hribu" v Ljubljani 1 krona. — Skupaj 3 krome 75 vin. — Živili rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

(Za "Narodni Dom") v Ljubljani poslal je uredništvo našega lista g. Ivan Grilec iz Chicaga 2 kroni 75 vin, nabrame v društvu "Tarok". — Živili vrli darovalci in njih nasledniki!

(Nove ceste v Ljubljani.) Dne 1. marca t. l. vršil se je magistratski ogled v zadevi odprtja dveh novih cest na Poljanskem pred-

le. o koncu naj še omenimo, kako strastni vzklik: "Njega od nikoder ni", pomenljivo na dominantnem tonu v visočini obvisi in s tem srčno bolest in zajedno še neko iskro upanja izraža.

"Ljubici". Pesem je kakor iz jednega liva: hotec izraziti, koliko mu je vredna izvoljenka, pričoveduje pesnik brez odmora strastno in drveče, da bi ves svet ne zadoščal v njeno last, da bi temveč trebalo z nebes strgati solnce, luno in zvezde in sedmeropisan mavre žar. In prav ta jednotni, strastni drveči značaj kaže tudi melodija, spremljana od valovitih harmonij. Tu ni mnogo situacij, kakor v prejšnji pesmi, ampak neprestano jednotno teče v mogočnem toku slavospev "ljubici". Po našem razumevanju bi pa trebalo v tempu "andante con moto" bolj se ozirati na "con moto" nego na "andante", da se pokaže pravi značaj pesmi.

Vso zbirko pozdravljamo kar najsrčnejše in ji želimo, da bi se skoraj povsod razširila in udomačila. Prijatelji prave poezije in zdrave glasbe bodo imeli na njej krasen in trajen užitek, in izvestno ne bodo ostala brez upliva na splošno našo glasbeno izobrazbo.

mestji, mej Poljansko cesto in Strelškimi ulicami, ter so bili povabljeni k temu ogledu tudi vsi posestniki, čez katerih zemljišča se imata otvoriti novi cesti. Vsi posestniki teh parcel pripozvali so nujno potrebo odpretja teh cest, posebno one, ki se ima izpeljati iz Strelških ulic na glavna vrata deželno-brambovske vojašnice, kamor vodi že sedaj pešpot. Ker so se vse stranke soglasno za odprtje te ceste izrazile, soditi bi bilo, da je ta zadeva pač lahko izvršljiva, ker ugovorov ni bilo in se je vsestransko povdarjala nujnost odprtja; a žalibog temu ni tako, za grajenje ceste odstopi bo občini nekoliko sveta, po katerem bo ona cesto gradila, napravila kanal, položila vodovodne cevi, sploh skrbela za to, da se zgradi današnjim zahtevam ustrezajočo cesto. Drugod prepusti za grajenje novih cest posestniki drage volje občini potreben svet brezplačno, le naši somesčanje, kateri so tako srečni, biti posestoiki njivam, čez katerih bi se imeli otvoriti imenovani cesti, so drugega mnenja; njihov zdaj prav malo vredni svet odkupi naj mestna občina za kolikor mogoče visoko ceno. Neverjetno skoraj se bo zdalo, a pripoveduje se že, da nameravajo zahtevati dotični posestniki od 5—20 gld. odškodnine za vsak kvadratni vež n. Če že zahteva petih goldinarjev za vsak kvadratni vež n. Še nameravajo zahtevati še več! Resnično obžalovanja vredni so ti posestniki, če sami ne uvidijo, da bodo nove ceste v prvi vrsti le njim v korist; njihova sedaj malo vredna zemljišča spremenite novi cesti v drage stavbinske prostore in da teh ne bo težko prodajati, to menda vsak pri nas lahko sam vé. Dvomno je, da bo treba, če sedanjii posestniki tega centri ne vedo, počakati potomcev, kateri bodo vedeli bolje izkoristiti vsako ugodno priliko; le žal, da ostane ta za zidanje najpripravnejši svet vsele takega čudnega postopanja še dolgo nezazidan in bo treba iskati še naprej stavbinskih prostorov ob periferiji mesta. — Mestni občini se kaj rado predvabava, da ona skrbi le za jeden del mesta, da se na tem mestu gradi javna poslopja in palače, da so stavbinski prostori tam veliko več vredni, nego skoraj v sredini mesta itd., — zdaj pa je jasno, na kateri naslov naj vračamo takia in jednaka predvabivanja. Upanja imamo ubogo malo, da bi te vrstice dosegli tisti uspeh, katerega nameravajo, zato pa z veseljem pozdravljamo vest, da si bo že v najkrajšem času tudi naše stolno mesto pridobilo lastni stavbinski red, kakor jih imajo malone vsa večja mesta, kateri mu bo dal pravico in moč, odstraniti zapreke, ki se stavijo do sedaj občini koristi na pot.

— (Naznani lo.) Poštni in brzjavni urad naznana, da so se nabiralniki pisem, katere je po noči od 4 do 5. t. m. nekdo oskrnil in sicer na cesar Jožefovem trgu, pred škofijo, na Francovem nabrežju, mestnem trgu, starem trgu, Bregu, turškem trgu in v Gradišči odstranili, da se popolnoma prelakirajo in še le potem zopet razpostavijo.

— (Slovenština na Francoskem) Kakor javlja „Officier“, se dovoljuje, da se sme rabiti za brzjavje tudi slovenski in hebrejski jezik pri vseh brzjavjih, ki se oddajejo na Francoskem.

— (Domaci gostilničarji, pozor!) Gostilničar na južnem kolodvoru v Ljubljani, g. Rudolf König, znan naš narodni nasprotoik, prevzel bodo kolodvorsko restavracijo v Solnogradu ter zapusti Ljubljano, čim se najde pripraven naslednik. V interesu potujočega domačega občinstva bi bilo pač želiti, da vodstvo južne železnice izroči gostilno na Ljubljanskem kolodvoru možu, ki je zmožen obeh deželnih jezikov in ki bode imel nasproti slovenskim potnikom one obzire, ki jim po vsej pravici pristujejo v našej kronovini. Slovenske gostilničarje pa, kateri bi morebiti radi prevzeli Ljubljansko kolodvorsko restavracijo, opozarjam, naj se pravočasno zglaše.

— (Izpred sudišča.) Kakor znano, bil je v predzadnji porotni seziji glasoviti ponarejalec parnatega denarja J. Uranič od Ljubljanskega porotnega sudišča obsojen v dosmrtno ječo. Uranič pritožil se je zaradi previsoke kazui pri c. kr. nad-sudišču v Gradcu, katero pa je — kakor se nam poroča — potrdilo obsodbo tukajnjega sudišča.

— (Zdravstveno stanje.) V Litijskem okraju je hripta popolnoma ponehala in je zdravstveno stanje prav povoljno.

— (Odhodnica,) katero so priredili prijatelji in narodna društva iz Celja odhajajočemu dr. Rosini v gostilni pri Jezerniku, je pokazala, koliko simpatij uživa dr. Rosina mej štajerskimi brati. Posopečno navdušeno sta bila vzprejeta govora g. šol. svetnika Kruščiča, ki je povdarjal ozko vez mej

posvetno inteligenco in duhovništvo, kakor je na Štajerskem in pa dr. Rosine, ki se je zahvaljeval prijateljem in nazdravil neupogljivi gardi Celjskih Slovencev.

— (Petindvajsetletnico) svojega županovanja bodo praznoval po želji tržanov Št. Jurških g. dr. Gustav I. pavic. Dne 24. m. m. je bilo namreč 25 let, odkar je zasedel županski stol v Št. Jurji ob južni železnici. Uspešno njegovo delovanje se vidi povsod v prijaznem trgu.

— (Otrovana rodbina.) V Celji zboleli so člani rodbine oficijala Šeberja, ko so zaužili neko močnato jed. Konstatovalo se je, da je bila moka otrovana z arsenikom. Sodi se, da se je kdo hotel osvetiti nad Šeberjem.

— (Novo gasilno društvo) se bodo osnovalo v Bučecovih pri Ljutomeru in so se pravila že predložila v potrjenje. Poveljstvo bodo imelo slovensko. To je osmo gasilno društvo v ljutomerskem okraju.

— (Kadetska šola v Mariboru) otvori se bodo že letošnjo jesen ter se bodo aktivirala za sedaj dva tečaja.

— (Hrvatske novice.) Operna stagione v Zagrebu se prične dne 1. aprila in se bodo dalo tekom aprila 12 predstav oper: Aida, Carmen, Cavalleria rusticana, Faust, Mignon, Pagliacci, in Romeo in Julija. Solisti so večinoma italijanski umetniki, nekaj pa je tudi domačih hrvaških. V zboru poje 21 moških in 15 žensk.

— Te dni zgodil se je čudež, da je bila konfiskovana oficijsna „Agramer Zeitung“, ker je polemizirajoč proti „Obzoru“ prijavila odlomek iz konfiskovanega članka. — V Zagrebu se bodo tudi letos zdalo mnogo novih hiš, ali pa se bodo prezidale in povzdigne na več nadstropij stare hiše. — V letnem zboru družbe sv. Jeronima se je vzprejel predlog, da se dajejo društvene knjige manj imovitim članom, posebno dijakom, delavcem in kmetom za polovico članarine, to je za 50 novč. mesto za 1 gld. Poskusilo se bode, se li na ta način da izdatno pomnožiti število članov.

— (Baronica J. vka Vranyčany,) soproga barona Dragana Vranyčanya, hči nekdanjega Ilircu odvetnika Gavra pl. Jakopovca, je včeraj zjutraj umrla po dolgi bolezni v Zagrebu. Pokojnica je bila tako simpatična in ljubezna žena, ki je imela vedno odprto roko za vsakega, kdor je pri nji iskal pomoči. Kar je pa za njo posebno značljivo, to je njeni čisto rodoljubje, katero je manifestirala o mnogih prilikah, a po svojem čustvu in po svojih načelih je bila navdušena privrženka stranke prava. Pogreb je jutri popoldne v Dubovcu pri Karlovci. Lahka ji bila hrvaška zemlja, katero je tako goreča ljubila!

— (Italijanske vojne ladije v Reki.) Iz Rima se poroča v Reku, da bodo priplute tri italijanske vojne ladje v Reku, ako bi za čas bivanja nemškega cesarja Viljema v Opatiji prišel tudi cesar Franc Jozef.

— (Razpisane službe.) Na medicinskom oddelku deželne bolnice v Ljubljani popolniti je služba sekundarija z letnim adjutom 600 gld. Prošnja za to službo poslati je vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani do 22. marca 1894. I.

Slovenci in Slovenke! ne zabitte družbe sv. Cirila in Metoda!

Razne vesti.

* (Slovenske vesti.) V spomin 70. rojstvenega dnja pokojnega Bedřicha Smetane je bila v petek dnje 2. t. m. slavnostna predstava v českem narodnem gledališču v Pragi. Pela se je Smetanova opera „Libuša“. V nedeljo se je slavnost ponovila in se je pela „Prodana nevesta“, in sicer 257 tiskrat, odkar se pojede, gotovo najslajnejši dokaz nje popularnosti. — V proslavo Slavackega, velikega pesnika in pisatelja poljskega, priredil se bode v Krakovu slavnostni večer, pri katerem so deluje član češke opere v Pragi g. VI. Florjanski. — V Poznanju je umrl pisatelj in član uredništva „Dziennika Poznanskiego“ Vladislav Molty. Bil je tudi izborni ilustrator in so se njegove podobe prijavile v Pariškem, „Le Monde illustré“. — Wawel, slavno bivališče poljskih kraljev v Krakovu, v katerem so zdaj vojašnica, ječo in vojna bolnica, naj bi se po predlogu „Gaz. Nar.“ odkupil od vojnega erara, restavriral in kot narodovo darilo poklonil cesarju povodom 50-letnega jubileja. Vsi poljski listi pozdravljajo to misel z navdušenjem. — V

Varšavi umrl je glavni urednik „Kurjera Codziennego“ dr. VI. Olendzki, jeden odličnejših žurnalistov poljskih, posebno kot pisatelj zgodovinsko-političnih spisov.

* (Bogata zapuščina.) V Levovu je umrl te dni g. Kajetan Zakaszewski, ki je ostavil vse svoje imetje, to je 400.000 gld za ustanovitev zavoda za slepce. Pokojnik je bil jako znana osobnost v Levovu.

* (Demonstracije na Pariškem vse učilišči.) Ko je novovoljeni član francoske akademije Brunetière v hotel predavati na Sorboni, zabranili so dijaki to z giasnim krčanjem. Nemir je bil tolik, da je morala posredovati policija. Mnogo dijakov je upilo: Živio Žila!

* (Delavski izgredi v Milanu) so postali prav resni. Dne 3. t. m. bila je večja praska meje vojak in demonstranti in je bilo več ranjenih in mrtvih. Iz Rima odšli so vojaki v podkrepljenje posadke.

* (Umr v železniškem kupeju) Mej Luksemburgom in Nancy-ju našli so graščaka Moreau a iz Nancya mrtvega v kupeju prvega razreda. Ker je bila denarna listnica prazna, se sudi, da je postal žrta roparskega umora.

Knjigovnost.

— „Osvetla“ listy pro rozhled v umění, větš a politice ima v 3. zvezku tole vsebino: Pantáta Bezoušek. O jeho radostech i starostech vypravuje Karel V. Raš; — Dělnici na dráze. Od Jana Vršnického; — Na rozhraní Od Jos. Proška; — Z nové literatury ruské. Píše Josef Mařák. II. Veteráni prosy; — Z novější Černé Hory. Píše prof. Josef Wünsch; — Přímé volby do říšské rady Historicko-politická studie od Jos. J. Toužimského. III. Převrat ze dne 6. října 1873; — Era Taaffova. Píše Adolf Srb. III. Český stěm. Znepokojování německého lidu. Změny v ministerstvu. Česká universita. Novela školská. Návryty Wurmbrandtů a Herbstův. Konec prvního období říšské rady; — Na železnicích amerických. Turistická causerie. Napsal dr. Jiří Guth; — Zlatohrávek ohnivý. Z Ptačích motivů od Adolfa Heyduka; — Měkká země. Od Karla Červinky; — Činoherní novinky v Národním divadle. Posuzuje František Zákrejs; — Zasedání sněmu českého. Píše Vlad. Svoboda; — Volné rozhledy. Od Františka Zákreje; — Hrdka vojenská Od I. H. Bučovského.

— „Vatrogasac“ ima v č. 5. tole vsebino: Okrožnica na avstrijske gasilne zaveze; — Požari slalom pokrivenih krovova; — Josip Huzeck; — Jedinstveni vježbeník; — O zvezi cevi; — Iz vatrogasnih zajednica; — Iz vatrogasnih družtava; — Naši dopisi; — Svaštice; — Iskrice.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 6. marca. Spinčiceva zadeva se je po dogovorih, vršivših se meje naučnim ministrom, grofom Franom Coroninijem, dr. Ferjančičem in dr. Laginjo na predlog dr. Laginje postavila raz dnevní red.

Dunaj 6. marca. Ministerstvo je zaučalo zopetno otvoritev Graške tehnike z motivacijo, da se je uverilo: da znane, čast profesorjev žaleče brošure niso izdali dijaki, da so za bodočnost normalne razmere na tehniki zajamčene in da so v brošuri navedene pritožbe zoper profesorje povsem neosnovane.

Praga 6. marca. Predsednik češke akademije stavbeni svetnik Hlavka, poklonil je za češko slikarsko akademijo 100.000 gld.

Beligrad 6. marca. Splošno se pričakuje, da bo kralj pri današnji slavnosti rehabilitiral Milana kot člana kraljevske rodbine in srbskega državljanja ter ga imenoval generalom.

Rim 6. marca. Finančni odsek volil predsednikom posl. Vacchelli, tajnikom posl. Carcana. Vladna kandidata sta propadla. Odsek je sklenil, da imajo biti razprave tajne. Posvetovanja se bodo končala šele po Veliki noči.

London 6. marca. Parlament se je včeraj z nenavadno kratkim prestolnim nagonom zaključil.

Poslano*)

K premeni v uredništvu uradnega lista.

Dasi nerad stopam v javnost in propria causa, prisiljen sem vendar, spregovoriti nekoliko besed v obrambo, ker me govor g. deželnega predsednika v deželnem zboru krajskem ter postopanje uradnega lista, kateri je pač obširno in tendenciozno ta govor priobčil, pojasnila mojega pa ni hotel vzprejeti, k temu naravnost sili.

*) Za vsebino tega sestavka je uredništvo le v toliko odgovorno, v kolikor zakon veleva.

